



Fotograma de *Temps moderns*, dirigida i protagonitzada per Charles Chaplin el 1935, en l'escena en què per error encapçala una manifestació. United Artists

Toni Vall

Sempre que penso en el Primer de Maig em ve al cap Charlot. Talment com un ressort que s'activa, un llumet que s'encén automàticament. Quan algú em parla del dia del treballador, o llegeixo una notícia o un reportatge que explica la manifestació, les reivindicacions, els pactes que proposen els sindicats, sempre, sempre, sempre se m'apareix l'homenet del bigoti, el barret negre i el bastó de caminar garrell.

Charlot és potser el primer treballador ras de la història del cinema. Bé, de fet era un rodamon, però de tant en tant tenia feina. Les feines de *Temps moderns*, per exemple, encara avui una de les mirades més lúcides al fet laboral, a l'explotació, al sotmetiment a la feina, a l'alliberament del treballador.

Dimecres va ser 1 de maig i, com que va caure al mig de la setmana, dilluns ja ho tenia al cap i Charlot va comparèixer com sempre. La de Charles Chaplin podria ser perfectament la creació individual més important de la història del cinema. La seva criatura, desvalguda i poètica, també coratjosa i, sobretot, subversiva, múrria, llesta com una fura, conserva eternament viva la seva força expressiva. Són perennes totes i cadascuna de les situacions capturades sobre el cel·luloide que documenta la seva vida.

Quan passa fam enmig de la neu a *La quimera de l'or*, quan sobreviu fent equilibris a *El circ*, quan la fordiana cadena de muntatge de

Temps moderns quasi acaba amb la seva vida, quan s'enamora a *Llums de la ciutat*... impressiona la dignitat de Charlot, el seu compromís amb la vida, amb la supervivència, amb el civisme, amb l'acció del ciutadà que es rebel·la contra l'arbitrarietat, la força bruta, la dictadura del capital. A *Temps moderns* agafa una bandera que ha caigut d'un camió i per equivocació

es posa a encapçalar una manifestació de treballadors que reclamen millores. L'atreuiment el porta a la presó. Fins i tot així, Charlot n'està orgullós.

Penso en algunes de les pel·lícules diguem-ne proletàries que m'han agradat més i em ve al cap *El nostre pa de cada dia*, de King Vidor, o *El raïm de la ira*, de John Ford i inspirat per Steinbeck. O alguna de les primeres obres de Ken Loach. O el *Novecento* de Bertolucci, esclar.

Pensar en aquest cinema és pen-

sar en el carrer. El carrer és on habita el nòmada, el desposseït, el pària. El carrer pres per la gent, agafat en préstec per empaperar-lo de cartells i de pamflets, per fecundar-lo a còpia de crits, drets i deures. El Primer de Maig sempre em fixo especialment en els Charlots que em trobo pel carrer. ¡Que en són de cridaneres aquell dia les desigualtats i que malament que es confonen sempre amb el paisatge! La ciutat de Charlot és la ciutat de tothom, la igualtat màxima, el somni que un dia les classes socials i les seves fronteres no seran una dictadura que acatem amb resignació. ●

●
Charlot deu ser el primer treballador ras de la història del cinema
●

Charlot i el Primer de Maig